תזריע ג

א. פון פסוק [1] „כל ימי אשר הנגע בו יטמא גו' בדד ישב מחוץ למחנה מושבו", לערנט מען אפ [2], אז אויך דער „מושב", וואו דער מצורע געפינט זיך איז טמא.

וועז אַ מצורע גייט אריין לבית חבירו — זאגט די משנה [3]: „כלים מיד טמאין ר' יהודה אומר אם שהה כדי הדלקת הנר". זיינען מפרשים [4] מסביר דעת ר' יהודה, אז ער רעדט אין אַ פאל וועז דער מצורע איז אריין לבית חבירו אן רשות [5]

— וואָרום וועז ער גייט אריין צו אים מיט רשות (פונעם בעה"ב) איז אויך ר' יהודה מודה אז יענעמס בית ווערט „מושבו" מיד (ובמילא „מיד טמאים") —

דעריבער גיט מען צייט („כדי הדלקת הנר") אז דער בעה"ב זאל דערווייל קענען ארויסשיקן דעם מצורע פון שטוב: אויב אבער ער פארזאמט זיך דאָרט ביז דעם שיעור „ולא אפקי", ווערט עס דאן דער „מושב" פון מצורע (ווייל דאָס הייסט אז ער איז דאָרט מיט דעם רשות פון בעה"ב) און די כלים שבבית ווערן טמא.

און דער טעם פארוואָס מ'גיט אים דעם שיעור זמן „כדי הדלקת הנר" — ווייל עס קען זיין אז דער בעה"ב איז טרוד אין הדלקת הנר און צוליב דעם שיקט ער ניט ארויס דעם מצורע פון בית (און דער מצורע געפינט זיך דאָרט שלא ברשותו) און דערפאר ווערט מען ביזן שיעור פון „כדי הדלקת הנר".

ב. אין תורה איז דאָך אלץ בתכלית הדיוק. און דערפון וואָס פון צווישן פאָרשידענע זאכן מיט וועלכע אַ בעה"ב קען זיין טרוד, קלייבט אויס די משנה דוקא די טרדא פון „הדלקת הנר"

— ובפרט אז דאָ ווערט ניט געמיינט הדלקת הנר בפועל, ווי ס'איז מפורש אין פירוש הרא"ש „ופעמים שאדם טרוד בהדלקת הנר או בתשמיש אחר": נאָכ־מער: די צייט פון הדלקת הנר איז שכיח נאָר וועז ס'איז פינסטער, און דער שיעור „כדי הדלקת הנר" איז אויך וועז אַ מצורע גייט אריין בבית חבירו בייטאָג (ווי מפרשים [6] זאגן צוליבן טעם פון „לא פלוג") —

איז דערפון מובן, אז עס איז פאראן אַ שייכות צווישן דעם ענין פון „הדלקת הנר" מיט דעם וואָס די משנה זאגט דאָ, אז ביז דעם שיעור ווערן די כלים שבבית ניט טמא.

איז מבאר דערויף דער טאָטע אין זיינע הערות [7] אויף דער משנה הנ"ל: „בית" איז ספירת המלכות, און סיבת טומאת מצורע איז „מצד הסתלקות אור החכמה" [וואָס דערפאר איז מצורע חשוב כמת [8], וויל „החכמה [9] תחי"] [10].

1) פרשתנו יג, מו.
2) תו"כ עה"פ. רמב"ם הל' טומאת צרעת ספי"ו.
3) נגעים פי"ג מי"א. — ברע"ב מפרש דהמשנה איירי „כשנכנס עמהן לבית המנוגע". וראה תוי"ט ומלאכת שלמה.
4) ר"ש, פ' הרא"ש ורע"ב.
5) כמ"ש בתוספתא נגעים פ"ז, יא — הובא בר"ש ורא"ש שם.
6) תו"ט.
7) תורת לוי"צ ע' שנח ואילך.
8) נדרים סד, ב. וש"נ.
9) קהלת ז, יב.
10) ע"ח של"ח פ"ז. הובא בלקו"ת פרשתנו כג, ב. ר"פ מצורע ס.

*) בלקו"ת שם: של"ז (ע"פ דפוס שקלאב, תק"ס).

אוּן דעריבער, כל זמן דער בעה"ב איז טרוד מיט הדלקת הנר — וואָס „הדלקת הנר הוא המשכת אור החכמה" — דער־לאָזט עס ניט אַז די טומאת המצורע זאָל זיך מתפשט זיין אין בית[11]. אוּן ע"ד ווי טהרת המצורע איז דורך אַ כהן דוקא — „והובא אל הכהן ויצא הכהן גו"[12] — ווייל אַ כהן איז דער וואָס איז ממשיך דעם אור החכמה, כמבואר אין לקו"ת[13].

ג. אויף דעם וואָס דער מצורע איז מטמא דוקא נאָכן שיעור „כדי הדלקת הנר" שטעלט זיך די שאלה: אפי' אויב דער בעה"ב איז פֿאַרנומען אין הדלקת הנר, איז די טרדא ניט אַזוי גרויס אַז ער זאָל בשעת מעשה גופא ניט קענען הייסן דעם מצורע אַרויסגיין פון זיין בית?

אוּן מ'פֿאַרענטפֿערט[14], אַז דער שיעור „כדי הדלקת הנר" רעדט ווּעגן „הדלקת הנר דבי שמשי"[15] — הדלקת נרות שבת קודש — אוּן דערפֿאַר קען ער ניט מפסיק זיין אויף צו הייסן דעם מצורע אַרויסגיין פון שטוב; אוּן ווייאַלד אַז בייַ „בי שמשי" פֿאַדערט זיך דער שיעור, איז אויך בייַ די אַנדערע טעג פון וואָך נקבע געווואָרן דער שיעור „כדי הדלקת הנר" מצד „לא פלוג".

אוּן לויט ווי דער טאָטע איז אין דעם מבאר — אַז דער טעם השיעור פון „כדי הדלקת הנר" איז ווייל „הדלקת הנר דערלאָזט ניט די טומאת המצורע — דאַרף אויסקומען, אַז דער כח אויף ניט דערלאָזן טומאת מצורע איז בעיקר מצד „הדלקת הנר דבי שמשי", ווייאַלד אַז דער עיקר־שיעור נעמט זיך פון דער הדלקה.

דער ביאור אין דעם: די משנה רעדט ניט ווּעגן טומאת המצורע פֿאַר זיך, נאָר ווּעגן דער טומאת המצורע וואָס ווערט נתפשט אין בית — אוּן דעריבער איז דאָס בעיקר פֿאַרבונדן מיט הדלקת נרות „דבי שמשי", היות אַז די נרות שבת קודש טיילן זיך אויס פון אַנדערע נרות דערמיט וואָס ענינם איז — שלום בית[16]: זיי באַלייכטן דעם בית „שלא יכשל בעץ או באבן"[17], זיי פֿאַרהיטן אַז אין בית זאָלן ניט זיין קיינע מאורעות בלתי רצויים. אוּן דעריבער טוען אויף די נרות אין בית אויך דאָס אַז די טומאה זאָל ניט נתפשט ווערן אין בית.

ד. מען קען אָבער אין דעם פרעגן: דער שלום בית על ידי נר שבת ווערט אויפגעטאָן דורך דער גשמיות'דיקער ליכטיקייט — ולכאורה יעדער אַנגע־צונדענער נר, אויך ווען ער איז ניט קיין נר מצוה באַלייכט דעם בית „שלא יכשל בעץ או באבן" אוּן ברענגט דורך דעם צו שלום בית — היינט אין וואָס באַשטייט דער יתרון פון „הדה"נ דבי שמשי", וואָס דוקא די הדלקה ווערט דער עיקר אין ניט דערלאָזן אַז אין בית זאָל זיין (היפֿך השלום — אוּן דערפֿאַר אויך ניט) התפשטות הטומאה?

— איז אָבער דער אמת ניט אַזוי: סתם ליכטיקייט, ניט זייענדיק פֿאַרבונדן מיט

---

11) אף שאין הלכה כר"י — הרי אלו ואלו דא"ח (עירובין יג, ב. ושו"נ). וראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' שה.

12) ר"פ מצורע.

13) דלעיל הערה 10. הובא בתולוי"צ שם.

14) הובא בתפא"י.

15) לשון הר"ש (ועד"ז ברע"ב) — אלא שמוסיף (ועד"ז ברע"ב) „או דשאר ימות החול". ובהון עשיר: הדלקת הנר בה"א הידיעה נראה דאנר של שבת קאי כר.

16) שבת כג, ב. רמב"ם סוף הל' חנוכה. טושו"ע או"ח סרס"ג ס"ב. שו"ע אדה"ז שם בריש הסימן.

17) מג"א שם סקי"ג־יד (ממרדכי שבת פ"ב סרצ"ד). שו"ע אדה"ז שם.

„נר מצוה"[18], איז ניט (תמיד) זיכער אז דאס וועט זיין א סיבה צו שלום: עס קען אמאל זיין להיפך: אין דער ליכטיקייט דערזעט מען אמאל א מענטשן (אדער א תנועה און א שטריך אין א מענטשן) וואס מ'קען ניט פארליידן, אזוי אז די ליכטיקייט קען גאר ארויסרופן דעם היפך פון שלום.

דוקא די אמת'ע ליכטיקייט, די ליכט פון „נר מצוה ותורה אור"[18], וואס „כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם"[19] — איז זי די אמת'ע און זיכערע סיבה וואס ברענגט צו (אחדות און) שלום, שלום בית.

ה. דאס אלץ איז א הסבר אויף דער שייכות פון נרות שבת קודש מיט דעם ענין פון ניט דערלאזן התפשטות פון יעדער טומאה אין בית. פון דעם אבער וואס דער שיעור „כדי הדלקת הנר" ווערט געבראכט לגבי טומאת מצורע, איז פארשטאנדיק, אז פארהיטונג פון דער טומאה חמורה האט א שייכות מיוחדת מיט נרות שבת קודש.

בפשטות קען מען זאגן: איינע פון די סיבות פון צרעת איז לשון הרע[20], אן ענין פון פירוד הלבבות, דערפאר איז תיקונו דוקא דורך נרות שבת קודש וואס ענינם איז שלום בית, כנ"ל.

דער ביאור בפנימיות הענינים, וועט מען פארשטיין בהקדים דאס וואס חז"ל[21] זאגן: „הרגיל בנר הויין לי' בנים תלמידי חכמים". טייטשט רש"י: „דכתיב[18] כי נר מצוה ותורה אור על ידי נר מצוה דשבת וחנוכה בא אור דתורה". פון דעם איז מובן, אז כאטש „נר מצוה" מיינט יעדער מצוה — ווייל דורך יעדער מצוה וואס א איד טוט ווערט ליכטיק ביי אים און אין דער וועלט ארום אים — פונדעסטוועגן איז אין דעם פרט פאראן א יתרון אין די מצוות וואס זיינען אויך אין גשמיות פארבונדן מיט א נר, וואס אין זיי דריקט זיך מער אויס דער ענין פון „נר מצוה":

ביי אנדערע מצוות, וויבאלד דער „נר מצוה" איז בלויז א רוחניות'דיקע ליכטיקייט, האט עס ניט קיין ווירקונג בגלוי אויף דער גשמיות פון וועלט; משא"כ ביי די מצוות, וויבאלד זייער „נר מצוה" איז פארבונדן מיט אן אור פון א נר גשמי, דעריבער איז די פעולה פון דער רוחניות'דיקער ליכטיקייט („נר מצוה") אין אן אופן אז זי קומט בגילוי אין גשמיות העולם.

ו. דערמיט וועט זיין פארשטאנדיק וואס די גמרא[22] זאגט וועגן דעם נר מערבי אין ביהמ"ק — „עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל" (מצד דעם נס וואס איז געשען ביים נר מערבי — „ממנה הי' מדליק ובה הי' מסיים").

לכאו' איז ניט פארשטאנדיק: אין ביהמ"ק זיינען דאך געשען א סאך נסים, ווי די משנה[23] זאגט „עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש", היינט פארוואס איז דער נס פון נר מערבי אויסגעטיילט פון אלע נסים וואס דוקא ער איז געווען אן עדות „שהשכינה שורה בישראל"?

18) משלי ו, כג.
19) רמב"ם שם. וראה לקו"ש ח"ח ס"ע 349 ואילך.
20) ערכין טז, א. רש"י כאן. מצורע יד, ד.
21) שבת שם.
22) שבת כב, ב. ובמנחות פו, ב: לכל באי עולם.
23) אבות פ"ה מ"ה.

נאכמער: דער מקום המנורה איז אין היכל, און דאָרט גופא — ניט אין אולם, נאָר — אין דעם אָרט וואָס הייסט „קודש״ [24], וואו ניט יעדער האָט געקענט אַריינגיין: דאָקעגן פון די „עשרה נסים״ זיינען געווען אַ טייל און שטענדיג „בעזרה״ [און צווישן זיי אויך אַזעלכע וואָס האָבן פאַסירט אין ירושלים מחוץ לעזרה] און אַזוי אַרום זיינען זיי געווען מער „ידועים לכל״ [25] — היינט ווי זאָגט מען אַז דוקא דער נס פון נר מערבי וואָס איז געווען „בתוך הקודש״ האָט עדות געזאָגט „לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל״ ?

איז דער ביאור אין דעם, כנ״ל: וויבאַלד די ג־טליכע ליכטיקייט פון דעם נר מערבי איז אַראָפגעקומען אויך אין גשמיות׳דיקער ליכטיקייט, האָט זי דערביבער געהאָט אַ שטאַרקערע ווירקונג אין באַלייכטען די גשמיות־דיקע וועלט ווי עס האָבן געהאָט די אַנדערע ענינים (און נסים) אין ביהמ״ק. און דערפאַר האָט דוקא דער נס באַאיינ־פלוסט („עדות״) די „באי עולם״ זיי זאָלן אַנערקענען שהשכינה שורה בישראל.

און עפי״ז איז אויך מובן, אַז עס איז פאַראַן אַ מעלה מיוחדת אין נרות שבת קודש:

אויך גאָנץ תורה זאָגט מען [19] „כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם״ — אַז דורך „כל התורה״ ווערט אויפ־גענומען „שלום בעולם״, אָבער דאָס איז (בעיקר) אַ שלום ברוחניות: משא״כ ביי נרות שבת קודש, וואו דער שלום וואָס ווערט דורך זיי אויפגענומען זאָגט זיך אַרויס (אויך) אין שלום בית כפשוטו — איז דאָס גופא אַ באַווייז, אַז ביי דער מצוה איז דער „שלום בעולם״ מיט מער תוקף. [ולהעיר אַז דער מאמר „כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם״ ווערט געבראַכט אין רמב״ם [26] בהמשך צום ענין פון שלום בית וואָס ווערט אויפגענומען דורך נרות שבת].

ז. די הסברה אין דעם:

אייגער פון די פירושים אין „כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם״ איז: די אמת׳ע מציאות פון וועלט איז — ג־טליכקייט. ווי דער אַלטער רבי איז מבאר באריכות אין תניא [27], אַז דאָס וואָס די וועלט האָט אַ קיום איז עס דורך דעם וואָס דער אויבערשטער באַשאַפט זי שטענדיק בכל רגע ורגע מאין ליש.

נאָר היות אַז דער כח אלקי ווירקט אין וועלט אין אַ פאַרבאַרגענעם אופן, דערפאַר זעט זיך אַן די וועלט ווי אַ מציאות פאַר זיך, ביז מען קען מיינען אַז „בירה זו בלא מנהיג״ [28] ח״ו.

און אין דעם באַשטייט דער אויפטו און תכלית פון „נר מצוה ותורה אור״, אַז דורך דעם וואָס מען לערנט תורה און מען איז מקיים מצוות, ווערט באַלויכטן די מציאות פון וועלט — אין דער דוגמא פון „הציץ עליו בעל הבירה״ [28] — און מען דערזעט דעם אמת, אַז יש מנהיג לבירה זו, ביז מען דערזעט אַז „אין עוד מלבדו״.

און דאָס איז דער דיוק פון „התורה ניתנה לעשות שלום בעולם״: דאָס וואָס תורה איז „ניתנה״ [29], זי איז געגעבן

24) רמב״ם הל׳ ביהב״ח פ״א ה״ו.
25) יומא כא, סע״א. רש״י שם.
26) בסיום וחותם הל׳ (נר) חנוכה ברמב״ם שם. נת׳ בלקו״ש חט״ו ע׳ 376 ואילך.
27) שער היחוד והאמונה פ״א ואילך. אגה״ק סכ״ה.
28) לשון המדרש — ב״ר רפל״ט.
29) ראה לקו״ש שם ע׳ 351.

געווארן (דא למטה אין עוה"ז), איז עס בכדי „לעשות שלום בעולם" — דורך מאכן שלום צווישן דעם עולם מיטן אויבערשטן; מ'זאל דערזעהן ווי עולם איז ניט מנגד צו אלקות, און נאך מער — זיין תכלית איז צו זיין א דירה לו ית' דורך דער תורה ועבודה פון אידן.

ח. דערמיט איז מובן אז אין דעם באשטייט אויך די מעלה מיוחדת פון נרות שבת קודש — וואס ביי זיי איז דער ענין פון „שלום בעולם" מיט מער תוקף (כנ"ל ס"ו) — אז דער ענין פון „שלום בעולם", דערזעהן אז די אמיתית המציאות פון וועלט איז אלקות, ווערט דורך נרות ש"ק אויפגעטאן נאכמער ווי דורך אנדערע מצוות [ווי עס שטייט אין זהר[30]: „כי נר מצוה, מאי נר מצוה דא . . נר דשבת"; אין נרות שבת קודש איז דער ענין פון „נר מצוה" — באלייכטן די וועלט — מיט מער תוקף לגבי אנדערע מצוות, אפילו די וואס זיינען פארבונדן מיט א נר גשמי].

וי"ל, אז דאס איז דער טעם פנימי וואס ביים ענין פון „שלום בית", וואס נר שבת טוט אויף, שטייט[17] דער לשון „שלא יכשל בעץ או באבן". וואס איז דער דיוק „עץ" או „אבן" ? — נאר דער־מיט איז מען מרמז צום פסוק[31] „אומרים לעץ אבי אתה ולאבן את ילדתני", אז פון דעם עץ או אבן ווערט געמאכט אן עבודה זרה רח"ל. און דאס איז דער אויפטו פון נרות שבת קודש — „שלא יכשל בעץ או באבן": די מציאות פון עץ און אבן מצד עצמם (איידער זיי ווערן באלויכטן דורך נרות שבת) קען אמאל מכשיל זיין ח"ו מען זאל מיינען אז זיי (דער עץ או אבן) האבן ח"ו אן אייגענע מציאות, אן אייגענעם כח, ביז צו אנרופן דעם עץ — „אבי", און דעם אבן — „את ילדתני" (א מציאות פון ע"ז רח"ל):

דורך דער ליכטיקייט פון נרות שבת קודש, וואס זייער „נר מצוה" און (פעולה פון) „שלום בעולם" ווירקן באופן גלוי אויף גשמיות העולם, ווערט באוואוסט „שלא יכשל בעץ או באבן", וואורום דורך זיי דערזעט מען אז דער עץ און אבן (ווי יעדער מציאות שבעולם) ווערט אנגעפירט פון דעם בעל הבירה און אז זיי גופא דארפן אויסגענוצט ווערן אויף ענינים פון קדושה.

ט. ע"פ כהנ"ל איז אויך מובן דער קשר מיוחד צווישן די טהרה פון טומאת מצורע און נרות שבת קודש:

טומאת מצורע איז דאך פון די טומאות הכי חמורות, וואס דערפאר איז ביי א מצורע דער דין „בדד ישב מחוץ למחנה מושבו": ער ווערט ארויס־געשיקט מחוץ לג' מחנות[32], און אין דעם גופא — „בדד ישב", שלא יהו טמאין אחרין יושבין עמו*[32] — דער ארט פון א מצורע איז אפי' מחוץ למחנה פון אנדערע טמאים, ד. ה. ער איז אינגאנצן ארויס פון מחנה דקדושה.

און דער טעם הדבר איז, ווייל אויך דער חטא וואס ברענגט צו צרעת — לשון הרע — איז זייער הארב דערמיט וואס ער דערפירט (בלשון הרמב"ם[33]) „לדבר באלקים וכופרין בעיקר", וואס דורך דעם ווערט מען רח"ל אינגאנצן אפגעריסן פון דעם אויבערשטן[34].

30) ח"ב קסו, א.
31) ירמי' ב, כז.

32) רש"י עה"פ (מתו"כ שם). וראה פסחים סז, א.
*32) רש"י עה"פ (מפסחים שם. ועד"ז בתו"כ שם). וראה לקו"ש חכ"ב ע' 74 ובהערה 49.
33) סוף הל' טומאת צרעת.
34) ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 101.

און דעריבער, כדי ניט צו דערלאַזן די התפשטות פון אַזאַ טומאה, איז עס דוקא דורך נרות שבת קודש — ווייל זיי האָבן אַ שטאַרקערע ווירקונג אויף גשמיות העולם, ביז אַז דוקא זיי באַוואַרענען „שלא יכשל בעץ או באבן" — אַז ענין פון ע"ז רח"ל (כנ"ל בארוכה) — און דערפאַר דערלאַזן זיי ניט די טומאה פון מצורע וואָס איז פאַרבונדן מיט „לדבר באלקים וכופרין בעיקר".

יוד. לויט ווי דער טאַטע איז מבאר אין זיינע הערות, אַז דער ענין פון הדלקת הנר איז ע"ד טהרת המצורע דורכ'ן כהן (כנ"ל ס"ב), איז דאָס אויך פאַרשטאַנדיק בענינו: דער כח פון נרות שבת קודש איז ניט נאָר אין דעם וואָס זיי זיינען מעכב די התפשטות פון טומאת המצורע, נאָר נאָכמער, זיי האָבן בכח צו מאַכן אַז די כלים בלייבען טהור (פון טומאת המצורע);

ובדוגמא שלהם — טהרה ע"י הכהן — ווערט ע"ד פון אתהפכא חשוכא לנהורא [35], „זדונות נעשות לו כזכיות" [36] — אַז פון דעם „בדד ישב וגו'" וואָס וויייזט אויף תכלית הירידה (כנ"ל ס"ט), ווערט „בדד ישב" למעליותא [37] — „הן עם לבדד ישכון גו'" [38], „בטח בדד עין יעקב גו'" [39] — וואָס איז תכלית הברכה.

און אַזוי איז אויך בהנוגע צו דעם חושך הגלות [40], ובפרט דער חושך כפול ומכופל פון דרא דעקבתא דמשיחא, אַז דורך דעם „אור" פון נרות שבת קודש ווערט מען באַלייכטן דעם חושך הגלות און מבטל זיין עם און נאָך מער — מען קומט לגאולה ובנין ביהמ"ק ו„מראה לכם נרות של ציון" [41], און עס ווערט „והי' לך ה' לאור עולם" [42], ביז אַז דער חושך הגלות עצמו ווערט נתהפך ווערן לאור — „ולילה כיום יאיר" [43].

* * *

יא. פון כהנ"ל איז פאַרשטאַנדיק, אַז אינעם איצטיקן זמן ווען דער חושך פון וועלט איז אַזוי גרויס און געדיכט, איז ספעציעל וויכטיג אַז יעדע אידישע טאַכטער (אויך פון קרייזן ווואו די טעכטער פלעגן ביז איצט אַנהייבן בענטשן ליכט נאָך זייער חתונה און ביז דאַן יוצא געווען מיט דער מוטערס ליכט־בענטשן), גלייך ווי הגיעה לחינוך (אז מען קען איר מסביר זיין די באַדייטונג פון נרות שבת ויום טוב [44]), זאָל אַליין בענטשן ליכט [45].

---

35) ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 103 ואילך.

36) יומא פו, ב.

37) ראה רשימות הצ"צ לאיכה (אוה"ת כרך ב' ע' אלד. א"מב ואילך (ושם לענין „בדד" דמצורע)). ד"ה איכה תשל"א (בתחילתו. פ"ד ואילך) — ספר המאמרים — מלוקט ח"א ע' קיט ואילך.

38) בלק כג, ט.

39) ברכה לג, כח.

40) ראה ויק"ר ספי"ז: „בבית ארץ אחוזתכם (מצורע יד, לד) זה בהמ"ק שנאמר (יחזקאל כד, כא) הנני מחלל את מקדשי גאון עוזכם". ובפתיחתא דאכ"ר (כא): „והצרוע אשר בו הנגע וגו' (פרשתנו יג, מה). והצרוע זה בית המקדש . . וטמא טמא יקרא חורבן ראשון וחורבן שני".

41) יל"ש ר"פ בהעלותך.

42) ישע' ס, יט.

43) תהלים קלט, יב. וראה ס' הערכים־חב"ד ח"ב ע' אור־ביחס לחושך (ע' תקצז) וש"נ. המשך תער"ב חלק ג' ע' א'שמה.

44) ראה שו"ע אדה"ז תאו"ח סשמ"ג ס"ג.

45) **לתעיר – וג"ז עיקר: בבית שמאיזה סיבה שתחי' אין האם מדליקה נרות –** לד"ה **צריכה חבת לחדליק (עכ"פ משנעשית בת מצוה), ובמילא צ"ל השתדלות בזה ככל האפשרי. באם הבנות בבתי שומרי תומ"צ שבסביבתה לא תדליקנה נרות – מובן שהצלחת השתדלות זו תחי' קשה ביותר, כנראה במוחש.** וד"ל.

און די ליכטיקייט פון נר שבת, מיט דער ברכה וואס זיי ווערט מאכן אויף דעם, ווערט באלייכטן איר לעבן, אז זי ווערט ווייסן און געדענקען (ווי זי זאגט אין דער ברכה) אז דער אויבערשטער איז דער „מלך העולם"; און עס קומט צו אין דער זיכערקייט אז בשעת זי ווערט האלטן ביי חתונה האבן ווערט בא איר זיין „הוי' לך לאור עולם", זי ווערט אלס עקרת הבית — בויען און איינשטעלן איר הויז לויט דעם רצון הוי', על יסודי התורה והמצוה.

יב. נאך א טעם אויף נויטיקייט פון ליכט־צינדן פאר אלע בנות ישראל:

ווי דערמאנט פריער (ס"ה), איז מען דורך נר שבת זוכה צו קינדער [און איידעמס [46]] תלמידי חכמים. ובכן: אמאליקע יארן, ווען ס'איז געווען דער סדר אז די עלטערן האבן באשלאסן ווערן א שידוך פאר דער טאכטער — איז במילא אויך דער עיקר [47] דער זכות פון דער מוטער־ס נר שבת, אז איר טאכטער זאל חתונה האבן פאר א תלמיד חכם;

היינטיקע צייטן, ווען מצד פאר־שידענע סיבות איז דער בפועל — צי מ'וויל יא אדער ניט — אז ביי א שידוך פאר זיך באשליסט בעיקר די טאכטער, פאדערט זיך נאכמער אז זי אליין זאל בענטשן ליכט, און דער „נר מצוה" ווערט זי ווערט צינדן ווערט איר געבן דעם זכות זי זאל חתונה האבן פאר א תלמיד חכם [48].

46) רש"י שבת כג, ב.

47) אף שגם אז צ"ל זכות הבת שהרי אינה מתקדשת אלא לדעתה (קדושין ב, ב).

48) אף שבגמרא שם מדבר רק בהשכר דהוי

און היינטיקע צייטן — וואס אפי' אין פרומע הייזער איז מען ניט אלעמאל זיכער אז די עלטערן ווילן האבן א דעה מחלטת ביי דער טאכטער ווען זי ווערט עלטער ווערן — דארף מען זיך באמיען און משתדל זיין זיך ביותר אז אזוי פרי ווי מעגליך, ד. ה. ווי נאר זי דערגרייכט דעם גיל החינוך פון הדלקת נר שבת קודש, זאל זי אנהויבן בענטשן ליכט בכל ערב שבת וערב יו"ט,

וואס דאס פארשטארקט אויך די פאר־זיכערונג פון תורה, אז מען ווערט זי מגדל זיין „לתורה [49] ולחופה ולמעשים טובים" [50], און זי ווערט חתונה האבן פאר א תלמיד חכם.

(משיחות ש"פ מצורע תשל"ו,
ש"פ האזינו תשל"ה)

בנים (וחתנים) ת"ח — מפורש בזהר • (דלעיל הערה 30) ד„נר מצוה" של האשה מביא „ותורה אור" אצל בעלה (אלא שבאם מאיזו סיבה אינו פועל על בעלה אזי פועל אצל הבנים).

ועוד: אפילו באם נאמר (אבל ראה שוה"ג הא') שלפי הש"ס השכר הוא רק בנים (וחתנים) — מכיון שהדלקת הנר של הבת (לפני בת מצוה ••) היא מצד מצות החינוך שהיא מוטלת על האב, הרי השכר שייך בעיקר להאב — היינו חתנים ת"ח.

49) כן הוא הנוסח גם בהולדת בת ע"פ מכתב כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (ע"פ ברכות יז, א).

50) נוסח „מי שברך" להולדת בן ובת.

•) וראה ב"ח או"ח סתרע"א (ד"ה והזהיר) דכן הוא הפירוש בגמרא, דמ"ש בגמרא דזוכה לבנים ת"ח היינו אי הבעל לאו בר הכי. ובלבוש שם (ס"א) דבאיש השלם יבדר.

••) ולהעיר מהשקו"ט (ראה בארוכה ציונים לתורה — להר"י ענגל — כלל יב) האם נפקע חיוב חינוך לאחר בר מצוה — אלא שכאן המדובר בחיוב שעל (והשכר המסובב מזה של) האב, שאין זה שייך לאחר בת מצוה.